

Murat UĞUR

İstanbul/ Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi Müdür Yardımcısı

5510 Sayılı Kanuna Göre İşverenlerin Ödemesi Gereken Prime 4447 Sayılı Kanunun Geçici 10. Maddesi ile Getirilen Teşvikten Yararlanabilme Şartları

1- GİRİŞ

Ülkemizde kadınların ve gençlerin işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak, yeni istihdam yaratılmasını teşvik etmek ve çalışanların vasıflarını yükselterek, mesleki ve teknik eğitimi özendirmek, kalite ve etkinliğini artırmak amacıyla çeşitli tarihlerde yapılan çok sayıda yasal düzenlemelerle, çoğu birbiriyle örtüşecek şekilde istihdam teşvik ve destekleri getirilmiştir. Bu destek ve teşviklere bakıldığında;

- Bir kısmının geçici süre ile yürürlükte olduğu, bir kısmının ise devamlı olduğu,

- Bir kısmı sosyal güvenlik mevzuatında düzenlenmişken, bir kısmının da başka mevzuatta düzenlenmiş olduğu görülmektedir. Bu durum mevzuatın hem izlenmesini güçleştirmekte, hem de yapılacak tercihleri zorlaştırmaktadır.

Ancak;

6111 sayılı Torba Kanun'la gelen çok önemli bir düzenleme olan Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun

ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile;¹ 4447 sayılı Kanun'a, yeni bir sigorta primi işveren hissesi desteğinin yer aldığı geçici 10 uncu madde eklenmiş olup, yapılan bu düzenlemeler 1/3/2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Yapılan bu düzenleme sonucu 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde yer alan işveren hissesi sigorta prim desteğinden Yasada belirtilen kapsamdaki kişileri 1.3.2011 tarihinden itibaren 31.12.2015 tarihine kadar iş alan işverenlere, sigorta primi işveren payı, iş aldıkları kişiye bağlı olarak değişen sürelerle İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacaktır. Yapılan bu düzenleme sonucu yukarıda belirtilen tarihlerde işe alınan bu sigortalıların 18 yaşından büyük olması, işe alındığı tarihten önceki altı aylık dönemde Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmaması, fiilen çalışması, özel sektör işverenlerine (4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi desteğinden, ihale konusu işyerleri

hariç olmak üzere, özel sektör işverenlerine ait işyerlerinde çalışan sigortalılardan dolayı yararlanılabilecektir. Destekten genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklara ait işyerlerinde çalıştırılan sigortalılardan dolayı ve 2886 sayılı Devlet ihale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu kapsamındaki alım ve yapım işleri, 4734 sayılı Kanun'dan istisna olan alım ve yapım işleri ile uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işlerinde/işyerlerinde çalıştırılan sigortalılardan dolayı, yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.) ait işyerlerinde işe başlamış olması, sigortalının başladığı tarihten önceki altı aylık dönemde çalışan sigortalıların ortalamasının üzerinde yani ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalışması, işverenin yasal ödeme süresi geçmiş prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunmaması, işveren tarafından aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içinde sosyal güvenlik kurumuna verilmiş ve tahakkuk eden sigorta primlerinin yasal süresi içinde ödenmiş olması şartlarının birlikte gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

II- TEŞVİKTE FAYDALANAN İŞVERENLERİN AYLIK PRİM VE HİZMET BELGESİNİ VERMESİ

4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanabilmesi için işverenlerin 06111 kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenmiş olan aylık prim ve hizmet belgesinin yasal süresi içinde SGK'ya verilmiş olması gerekmekte olup, 06111 kanun numarası, özel nitelikteki işyeri işverenlerince, 2-7-12-14-19-

20-21-22-23-25-28-41-42-43-44-90-91-92 no.lu belge türü seçilmek suretiyle düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgeleri için seçilememektedir.

Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğin,² "Aylık prim ve hizmet belgelerinin Kuruma verilme şekli ve süresi" başlıklı bölümünde,

- Toplu iş sözleşmeleri uyarınca geriye yönelik olarak ödenmesine karar verilen ücret farklarına ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin, toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihi,

- Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalılar ile özel sektöre ait işyerlerinde sendikalara üye olmamaları sebebiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında kalan sigortalılara, geriye dönük ödenmesine karar verilen ücret farklarına ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin, alınan karar tarihini,

- Ücretleri Maliye Bakanlığı'nın vizesine tabi olan personele ödenen ücretlere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin, vize işleminin gerçekleştiğine ilişkin yazının tarihini,

- Bir aydan fazla istirahat alan sigortalılara Kurum'ca ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin yanı sıra istirahatlarda bulunulan süre için işverenlerince toplu iş sözleşmesine dayanılarak ücret ödenmesi hâlinde, bu ücretlere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin istirahat süresinin sona erdiği tarihi,

- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 21 inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararların tebliğinden sonra, on iş günü içinde sigortalı, işe başlamak üzere işverene başvurduğu takdirde, iş mahkemeleri veya özel hakemlerce verilen karar uyarınca ödenmesine karar verilen ücretlere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin kesinleşen mahkeme kararının sigortalıya tebliğ edildiği tarihi izleyen onuncu iş gününü,

- İdare mahkemesi kararlarına göre görevlerine iade edilen sigortalı personele ödenmesine karar verilen ücretlere ilişkin ek nitelikteki

aylık prim ve hizmet belgelerinin kesinleşen mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihi,

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 üncü maddesinin (B) bendi kapsamına giren ve 5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen sigortalılara enflasyon farkı veya başka ad altında geriye yönelik olarak yapılan ödemelere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin, ödemenin yapıldığı tarihi,

- Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemelere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin (ücret dışındaki bu ödemeler hizmet akdinin devam ettiği en son ayın kazancına da-

sinin verilme süresi sona erdikten sonra kontrol edilebilmektedir.

Aylık prim ve hizmet belgelerinin verilme süresi sona erdikten sonra yapılan kontroller sonucunda, 4447/Geç.10.md. "Sigortalı Giriş" ekranı vasıtasıyla sisteme tanımladıkları sigortalıları ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılmadıkları halde, aylık prim ve hizmet belgelerini 06111 nolu Kanun numarasını seçmek suretiyle düzenleyen işverenlerden İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmış olan prim tutarları gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte geri alınmaktadır. Dolayısıyla, 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen teşvikten yersiz yararlandığı tespit edilen işverenler sonradan 5510 sayılı Kanun'un 81 inci maddesinin birinci fıkrasında öngörülen beş puanlık sigorta prim desteğinden de yararlanamamaktadırlar.

4447 sayılı Kanun'un geçici 10. maddesinde öngörülen teşvikten yersiz yararlandığı tespit edilen işverenler sonradan 5510 sayılı Kanun'un 81. maddesinin birinci fıkrasında öngörülen beş puanlık sigorta prim desteğinden yararlanamamaktadırlar.

hil edilecektir) belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihlerini,

takip eden ayın/dönemin, işyerinin özel nitelikte olması halinde 23'üne, resmi nitelikte olması halinde ise 7'sine kadar, Kurum'a, e-sigorta kanalıyla gönderilmesi veya kağıt ortamında verilmesi halinde yasal süresi içinde verilmiş kabul edileceği öngörülmüştür.

İşverenin aylık prim ve hizmet belgesini süresi içerisinde vererek bu sigorta prim desteğinden yararlanılması sırasında, aranılan şartların sağlanmış olup olmadığı hususu, 06111 nolu Kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinin onaylanmasından önce sistem tarafından kontrol edilmesine rağmen, sigortalının ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığı hususu aylık prim ve hizmet belgelerinin onaylanmasının ardından, yani aylık prim ve hizmet belge-

4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen teşvikten yararlanılması sırasında ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığının aylık prim ve hizmet belgesinin düzenlenmesinden önce işverenlerce kontrol edilmesi ve 4447/Geç.10. md. "Sigortalı Giriş" ekranı vasıtasıyla sisteme tanımlandığı halde, aylık prim ve hizmet belgesinin düzenlendiği dönemde ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılmayan sigortalıların 06111 nolu Kanun numarası seçilmek suretiyle değil, gerekli şartların sağlanmış olması kaydıyla 05510 nolu Kanun numarası seçilmek suretiyle düzenlenecek aylık prim ve hizmet belgeleri ile Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirimeleri gerekmektedir.

İşverenlerin sonradan gecikme cezası ve gecikme zammı ile karşı karşıya kalmamaları için, 4447/Geç.10.md. "Sigortalı Giriş" ekranı vasıta-

sıyla sisteme tanımlandıkları sigortalıların ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılmış olup olmadığını kontrol ederek işlem yapmaları gerekmektedir.

III-ORTALAMA SİGORTALI SAYISININ BELİRLENMESİ

İşverenlerin 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen sigorta prim desteğinden yararlanılabilmesi için aranılan şartlardan birisi de işe alınan sigortalıların, işe alındıkları tarihten önceki altı aylık süreye ilişkin düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılmalarıdır.

Ortalama sigortalı sayısının tespitinde sigortalının işe başladığı işyerinde işe giriş tarihinden önceki altı ayda asıl ve ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalı sayısından, iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalı sayısı düşülmek suretiyle SGK'ya bildirilmiş olan toplam sigortalı sayısının, aynı dönemde SGK'ya bildirim yapılmış ay sayısına bölünmesi suretiyle bulunacaktır. Sigortalıların, ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığının tespiti sırasında, ortalama sigortalı sayısının küsuratlı çıkması halinde, yarıma kadar kesirler dikkate alınmayacak, yarım ve üzerinde olan kesirler ise tama iblağ edilecektir (Ortalama sigortalı sayısının küsurat kısmı 0,01 ila 0,49 arasında ise 0 (sıfır) olarak dikkate alınacak, 0,50 ila 0,99 arasında ise tama iblağ edilecektir.).

Örnek 1- (X) Limited Şirketinin 2012/Nisan ayında (A), (B), (C) ve (D) sigortalılarını işe aldığı ve bu sigortalılardan (A), (B) ve (C) sigortalılarının 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesi kapsamına girdiğini kabul edersek, kapsama giren (A), (B) ve (C) sigortalılarından dolayı geçici 10 uncu maddede öngörülen sigorta prim desteğinden, ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılacakları aylarda yararlanılabilecektir.

Bu sigortalılar yönünden ortalama sigortalı sayısının tespitinde, çalışmaya başladıkları işyerinden işe başladıkları tarihten önce işveren tarafından SGK'ya verilen 2012/Mart, Şubat,

Ocak ve 2011/Aralık, Kasım, Ekim ayları için verilen aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı sigortalı sayısının ortalaması dikkate alınacaktır. Bu işyerinde;

2012/ Mart ayında	: 8
2012/ Şubat ayında	: 8
2012/ Ocak ayında	: 5
2011/ Aralık ayında	: 4
2011/ Kasım ayında	: 5
2011/ Ekim ayında	: 5

sigortalı çalıştırıldığını varsayarsak, (A), (B) ve (C) sigortalılarının bu sigorta prim desteğinden yararlanması için ortalama sigortalı sayısı;

$$8 + 8 + 5 + 4 + 5 + 5 = 35$$

$35 / 6 = 5,83 = 6$ olacaktır. (Bu hesaplama sırasında, küsurat kısmının 0,01 ila 0,49 arasında olması halinde sıfır olarak dikkate alınmalıdır.)

Örnek 2- Aynı işyerinde 2012/Haziran ayında, şartları taşıyan (E) ve (F) sigortalılarının işe alındığı varsayıldığında, (E) ve (F) sigortalılarına ilişkin ortalama sigortalı sayısı, 2011/Aralık ve 2012/Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs aylarına ait düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı sigortalı sayısının ortalaması alınmak suretiyle hesaplanacaktır. Söz konusu işyerinde;

2011/Aralık ayında	: 5
2012/Ocak ayında	: 4
2012/Şubat ayında	: 5
2012/ Mart ayında	: 5
2012/Nisan ayında	: 7
2012/Mayıs ayında	: 6

sigortalı çalıştırıldığını varsayıldığında, (E) ve (F) sigortalılarına ilişkin ortalama sigortalı sayısı;

$$5 + 4 + 5 + 5 + 7 + 6 = 32$$

$$32 / 6 = 5,33 = 5$$
 olacaktır.

Örnek 3- Aynı işyerinde 2012/Temmuz ayında, şartları taşıyan (G), (H) ve (L) sigortalıları işe alınmış olsun, (G), (H) ve (L) sigortalılarına ilişkin ortalama sigortalı sayısı, 2012/Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran ayına ilişkin düzenlenen aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı sigortalı sayısının ortalaması alınmak suretiyle hesaplanacaktır. Bu işyerinde;

2012/Ocak ayında	: 4
2012/Şubat ayında	: 5
2012/ Mart ayında	: 5
2012/Nisan ayında	: 7
2012/Mayıs ayında	: 6
2012/Haziran ayında	: 6

sigortalı çalıştırıldığı varsayıldığında (G), (H) ve (L) sigortalılarına ilişkin ortalama sigortalı sayısı;

$$4 + 5 + 5 + 7 + 6 + 6 = 33$$

$$33 / 6 = 5,50 = 6 \text{ olacaktır.}$$

Bu durumda,

2012/ Nisan ayında işe alınan sigortalılara ilişkin ortalama sigortalı sayısı : 6

2012/ Haziran ayında işe alınan sigortalılara ilişkin ortalama sigortalı sayısı : 5

2012/ Temmuz ayında işe alınan sigortalılara ilişkin ortalama sigortalı sayısı : 6 olacaktır.

Yukarıda belirtilen işyerinde,

maddede öngörülen teşvikten, 2011/Temmuz ayında (G), (H) ve (L) sigortalılarının yalnızca ikisinden dolayı,

yararlanılabilecektir.

Ayrıca;

Yeni işe alınan ve Kanunda aranılan diğer şartlara sahip olan sigortalıların ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınmış olup olmadıkları hususu her bir ayda işe alınan sigortalılar için ayrı ayrı belirlenmelidir.

Ortalama sigortalı sayısının tespitine esas olan bazı aylarda sigortalı çalıştırılmamış olması halinde, ortalama sigortalı sayısı, bildirim yapılmış aylardaki toplam sigortalı sayısının bildirimi yapılmış ay sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanacaktır.

Kanunun maddesinde aranılan şartlara sahip olan sigortalılar, ortalama sigortalı sayısına ilave olarak işe alınmasalar dahi, sonraki aylarda işyerinde çalışan sigortalı sayısı ortalama

4447 sayılı Kanun'un geçici 10. maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi desteğinden alt işverenlerce çalıştırılan sigortalılardan dolayı da yararlanılabilmek mümkündür.

2012/Temmuz ayında 8 sigortalı çalıştırıldığı varsayıldığında;

- 2012/Nisan ayında işe alınan (A), (B) ve (C) sigortalılarına ilişkin ortalama sigortalı sayısının 6 olması ve 2012/Temmuz ayında 8 sigortalı çalıştırılması nedeniyle, geçici 10 uncu maddede öngörülen teşvikten, 2012/Temmuz ayında (A), (B) ve (C) sigortalılarının yalnızca ikisinden dolayı,

- 2012/Haziran ayında işe alınan (E) ve (F) sigortalılarına ilişkin ortalama sigortalı sayısının 5 olması ve 2011/Temmuz ayında 8 sigortalı çalıştırılması nedeniyle, geçici 10 uncu maddede öngörülen teşvikten, 2011/Temmuz ayında (E) ve (F) sigortalılarının her ikisinden dolayı,

- 2012/Temmuz ayında işe alınan (G), (H) ve (L) sigortalılarına ilişkin ortalama sigortalı sayısının 6 olması ve 2011/Temmuz ayında 8 sigortalı çalıştırılması nedeniyle, geçici 10 uncu

sigortalı sayısının üzerine çıktığı takdirde, teşvik kapsamında işe alınan bu sigortalılardan dolayı 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen destekten yararlanılabilecektir.

Ortalama sigortalı sayısının tespitine esas olan altı aylık sürede, gerek işyerinin yeni tes-cil edilmiş olması, gerekse sigortalı çalıştırmaya ara verilmiş olması nedeniyle geriye doğru altı aylık süre içinde sigortalı bildiriminde bulunulmamış olması halinde, sigortalıların, ortalama sigortalı sayısına ilave olup olmadıklarına bakılmayacağından, kapsama giren sigortalıların tamamından dolayı sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılabilecektir.

Ortalama sigortalı sayısının tespitine esas olan altı aylık sürede, gerekse destekten yararlanılacak olan aylarda çalışan sigortalı sayısının tespiti sırasında, sosyal güvenlik destek primi-

ne tabi olarak çalışan sigortalılar ile çeşitli nedenlerle ay içinde çalışması bulunmayan ve ücret ödenmeyen (istirahat veya ücretsiz izin gibi nedenlerle aylık prim ve hizmet belgesinde 0 gün ve 0 kazançlı olarak kayıtlı) sigortalılar da hesaplama dahil edilecektir.

1) Alt İşverenlerle İlgili İşlemler

4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi desteğinden alt işverenlerce çalıştırılan sigortalılardan dolayı da yararlanılabilmek mümkündür.

Ancak, bu kapsamda çalıştırılacak sigortalılardan dolayı prim desteğinden yararlanabilmek için, asıl işverenin, hem kendi çalıştırmış olduğu sigortalılardan hem de alt işverenlerin çalıştırmış olduğu sigortalılardan kaynaklanan; her bir alt işverenin ise yalnızca kendi çalıştırmış olduğu sigortalılardan kaynaklanan yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi ve idari para cezası ile bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının bulunmaması ve gerek asıl işverence, gerekse alt işverenlerce çalıştırılan sigortalı sayısının ortalama sigortalı sayısının üzerinde olması gerekmektedir.

(Örneğin: Asıl işverenin 6 aylık sürede SGK'ya 38 sigortalı bildirdiğini, birinci alt işverenin bu altı aylık sürenin 5 ayında 16 sigortalı, ikinci alt işverenin ise bu altı aylık sürenin 2 ayında 25 sigortalı bildirdiğini varsayarsak toplam bildirilen sigortalı sayısının 79 olduğunu ve bu sigortalı sayısının altı aya bölünmesi sonucu $(79/6=13)$ çıkan 13 sigortalıya ilave sigortalı çalıştırılması halinde teşvikten yararlanılabilecektir.)

Aylık prim ve hizmet belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumu'na gönderilmesine rağmen, asıl işveren veya alt işverenlerden biri tarafından ödenmesi gereken sigorta primlerinin yasal süresi içinde ödenmemesi halinde, sigorta primlerini süresi içinde ödeyen asıl işveren veya alt işveren ilgili ayda söz konusu destekten yararlanacak, ancak primlerini süresi içinde ödemeyen asıl işveren veya alt işveren ise yararlanamayacaktır.

2) Destekten Yararlanma Hakkı Bulunmayan Sigortalılar

Bu teşvikten, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar, aday çırak, çırak ve öğrenciler, harp malulleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara göre vazife malullüğü aylığı alanlardan yalnızca kısa vadeli sigorta kollarına tabi olanlar, yalnızca işsizlik sigortasına tabi olanlar, yurt dışında çalışanlar, ceza infaz kurumları ile tutukevleri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular, Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler ve iş kaybı tazminatı alanlar faydalanmamaktadırlar.

IV-TEŞVİKTEN YARARLANMA SÜRESİ

İşverenler çalıştırmakta oldukları sigortalılar için 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen teşvikten, 18 yaşından büyük olan, işe alındığı tarihten önceki altı aylık dönemde Sosyal Güvenlik Kurumu'na verilmiş olan aylık prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı olmayan, fiilen çalıştırılan, özel sektör işverenlerine ait işyerlerinde işe başlamış olan, sigortalının işe başladığı tarihten önceki altı aylık dönemde çalışan sigortalıların ortalama sayısının üzerinde yani ortalama sigortalı sayısına ilave olarak çalıştırılan, işverenin yasal ödeme süresi geçmiş prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunmaması ve işveren tarafından aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içinde sosyal güvenlik kurumuna verilmiş ve tahakkuk eden sigorta primlerinin yasal süresi içinde ödenmiş olması şartlarının birlikte gerçekleşmiş olması halinde,

a) 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınlardan;

1) Mesleki yeterlik belgesi sahipleri için kırksekiz ay süreyle,

2) Mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler için otuzaltı ay süreyle,

3) Mesleki yeterlik belgesi ve mesleki ve

teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarına ait belge ve niteliklere sahip olmayanlar için yirmidört ay süreyle,

b) 29 yaşından büyük erkeklerden mesleki yeterlik belgesi sahipleri ve mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenler için yirmidört ay süreyle,

c) 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınların ve 29 yaşından büyük erkeklerden mesleki yeterlik belgesi sahipleri ve mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi veya Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenlerin Türkiye İş Kurumu'na kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde ilave olarak altı ay süreyle,

ç) 5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışmakta iken, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra mesleki yeterlik belgesi alanlar veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi bitirenler için oniki ay süreyle,

d) 18 yaşından büyüklerden yukarıda sayılan şartları taşımayan ancak Türkiye İş Kurumu'na kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde altı ay süreyle,

yararlanılabilmektedir.

29 yaşından büyük erkek sigortalılar yönünden;

Geçici 10 uncu maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi desteğinden 1/3/2011 ile 31/12/2015 tarihleri arasında işe alınan 29 yaşından büyük erkek sigortalılardan, işe giriş tarihi itibarıyla;

a) Mesleki yeterlik belgesi sahibi veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi ya da Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen işgücü yetiştirme kursunu bitiren ve belgede belirtilen meslek ya da alanlarda işe alınan ve/veya çalıştırılan, ancak Türkiye İş Kurumu'na kayıtlı işsiz olmayanlardan dolayı, yirmidört ay süreyle,

b) Mesleki yeterlik belgesi sahibi veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi ya da Türkiye İş Kurumu'nca düzen-

lenen işgücü yetiştirme kursunu bitiren, mesleği ile ilgili alanda çalıştırılan ve Türkiye İş Kurumu'na kayıtlı işsiz olanlardan dolayı, otuz ay süreyle,

c) Mesleki yeterlik belgesi almamış veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi ya da Türkiye İş Kurumu'nca işgücü yetiştirme kursunu bitirmemiş, ancak Türkiye İş Kurumu'na kayıtlı işsiz olanlardan dolayı altı ay süreyle,

yararlanılabilecektir.

V- 4447/10. MADDE UYGULAMA EKCRANINA GİRİŞ

E-Bildirge ekranına giriş yaptıktan sonra söz konusu teşvikten yararlanılabilmesi için, işverenlerce kapsama giren sigortalıların SGK'nın web sitesinde mevcut "4447/Geç.10.md. Sigortalı Giriş" ekranı vasıtasıyla sisteme tanımlanması gerekmektedir.

İşverenlerce, mesleki yeterlilik belgesi sahibi veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim okulunu bitirmiş olarak sisteme tanımlanmış sigortalıların diploma/mezuniyet belgelerinin bir aylık süre içinde Sosyal Güvenlik Merkezine ibraz edilmesi gerekmektedir (Bir aylık süre içerisinde ibraz edilmeyen belgelerden dolayı bildirilen bu "Kişi için geçici 10. madde teşvik kapsamına başvurulmuş ve şube tarafından onay beklenmektedir. Dikkat: Gerekli evrakların şubeye 30 gün içerisinde teslim edilmediği tespit edilmiştir." şeklinde bir mesaj verilmektedir. Bu nitelikteki kayıtların da yine "Eğitim Belgesi Yoktur/Uyuşmamaktadır" seçeneği vasıtasıyla girişi yapılmakta, bu seçenek vasıtasıyla da giriş yapılamadığı takdirde, "Reddet" seçeneği vasıtasıyla işveren tarafından yapılan tanımlama ilgili Sosyal Güvenlik Merkezince iptal edilmektedir.)³.

Sigortalıların sisteme tanımlanması sırasında;

a) Altı aylık süre içinde SGK'ya verilen aylık prim ve hizmet belgesinde kayıtlı olup olmadığı,

b) Türkiye İş Kurumu'na kayıtlı işsiz olup olmadığı,

c) 18 yaşından büyük olup olmadığı,

d) 29 yaşından (erkek olması halinde) büyük olup olmadığı,

e) Bahse konu destek kapsamında daha önce bildirilip bildirilmediği,

f) Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen iş gücü yetiştirme kurslarını bitirip bitirmediği,

SGK'nın sistemi tarafından kontrol edilme-
te, ancak;

1) Mesleki yeterlilik belgesi sahibi veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim okulu bitirmiş olarak tanımlanmış sigortalıların, mesleki yeterlilik belgesi sahibi olup olmadıkları veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim okulunu bitirip bitirmedikleri ya da bu belgelere sahip olmalarına veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim okulu bitirmelerine rağmen beyan edilen bilgilerin doğru olup olmadığı,

2) Sigortalının ortalama sigortalı sayısına ila-
ve olarak çalıştırılıp çalıştırılmadığı,

sistem tarafından kontrol edilememektedir. Bu bilgiler manuel olarak kontrol edilerek, işverenlerce yapılan tanımlamaların onaylanması, düzeltilmesi veya iptal edilmesi SGK memurları tarafından yapılabilmektedir.

"4447/Geç.10.md. Sigortalı Giriş" ekranı vasıtasıyla, mesleki yeterlilik belgesi sahibi veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim okulunu bitirmiş olarak sisteme tanımlanmış sigortalıların, diploma veya mezuniyet belgelerinin işverenlerce SGK'ya verilmesi gerekmektedir.

SGK tarafından da 4447/Geçici 10. Madde kapsamında tanımlaması yapılan sigortalıların tümü değil, yalnızca mesleki yeterlilik belgesi sahibi veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretim okulu bitirmiş olarak tanımlanmış sigortalıların kontrolü yapılmaktadır.

Yapılan bu kontroller sırasında; işverenlerce ilgili Sosyal Güvenlik Merkezine ibraz edilen diploma/mezuniyet belgesinde yer alan bilgiler ile "4447/Geç.10.md. Sigortalı Giriş" ekranı vasıtasıyla beyan edilen bilgiler kontrol edildikten sonra hatalı yapılan bildirimler ilgili Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından düzeltilmekte veya iptal edilmektedir.⁴

VI- NAKİL OLAN İŞYERLERİNİN TEŞVİKTEN FAYDALANMASI MÜMKÜN MÜ?

4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen teşvikten yararlanılmakta olan bir işyerinin farklı bir Sosyal Güvenlik Merkezine nakli halinde, geçici 10 uncu maddede öngörülen teşvikten nakil tarihinden önce yararlanılmış sigortalılardan dolayı, nakil tarihinden sonra da yararlanılması mümkün bulunmaktadır.

Nakil tarihinden önce teşvikten yararlanılmış sigortalılardan dolayı nakil tarihinden sonra da yararlanılabilmesi için işverenlerin işyerinin nakledildiği adresin bağlı bulunduğu Sosyal Güvenlik Merkezine müracaat edilmesi ve ilgili Sosyal Güvenlik Merkezince aktarım işlemlerinin yapılması gerekmektedir.⁵

VII- ÇALIŞIRKEN BELGE SAHİBİ OLAN SİGORTALILAR İÇİN TEŞVİKTEN FAYDALANMA İMKÂNİ VAR MIDIR?

4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen destek uygulamasında işe girdiği tarih itibariyle veya çalışmakta iken mesleki yeterlilik belgesi sahibi olanlar veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi bitirenler ile Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenlerden dolayı sigorta primi işveren hissesi desteği için mesleki yeterlilik belgesine bağlı bir yararlanma olması için mesleki yeterlilik belgesinin Mesleki Yeterlilik Kurumu'ndan alınmış olması gerekmektedir.

Mesleki yeterlilik belgesi sahibi olanlar ile mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi ya da Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarını bitirenlerden dolayı sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılabilmesi için, bu sigortalıların bu belgelerde belirtilen mesleklerde ya da alanlarda işe alınmaları ve/veya çalıştırılmaları gerekmektedir.

Dolayısıyla, mesleki yeterlilik sahibi olan veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi ya da Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen iş gücü yetiştirme kursunu bitirmiş olan sigortalıların belgelerindeki meslek veya alanlarda değil de başka bir meslek veya alanda çalıştırılmak üzere işe alınmaları veya meslekleri ile ilgili alanlarda işe alınmalarına rağmen sonradan başka bir meslek veya alanda çalıştırılmaları halinde, bu sigortalılar, mesleki yeterlilik belgesi sahibi olmayan veya mesleki ve teknik eğitim veren orta veya yüksek öğretimi ya da Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen iş gücü yetiştirme kursunu bitirmemiş olan sigortalılar gibi değerlendirilmektedir.

VIII- SONUÇ

İşverenlerin 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılabilmesi için, sigortalının işe alındığı işyerinden dolayı SGK'ya yasal ödeme süresi geçmiş sigorta primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcunun bulunmaması gerekmektedir.

Geçici 10. madde kapsamına giren sigortalıların, prime esas kazanç alt sınırını aşmış aşmadığı üzerinde durulmaksızın prime esas kazançları üzerinden tahakkuk eden sigorta primlerinin işveren hissesine ait kısmının tamamı, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmaktadır.

Öte yandan, 5510 sayılı Kanun'un 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yer alan, "Bu fıkra ve diğer ilgili mevzuatla sağlanan sigorta prim desteklerinin aynı dönem için birlikte uygulanması halinde, bu destek öncelikle uygulanır." hükmüne istinaden, işverenler 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesi kapsamına giren bir sigortalı için öncelikle 5510 sayılı Kanun'un 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde öngörülen beş puanlık prim desteğinden, ardından 4447 sayılı Kanun'un geçici 10 uncu maddesinde öngörülen destekten yararlanılabilmektedir.

İşverenlerin denetimler sonucu sigortasız personel çalıştırdıkları tespit edilirse tutanak tarihini takip eden aydan itibaren bir yıl süre ile teşvikten faydalanmalarının mümkün olmadığı

ayrıca tutulan bu tutanak ve belgelerin SGK'ya geç ulaşmış olması tutulan tutanağın tarihinden sonraki aylarda teşvikten faydalanılmış olması halinde yersiz olarak faydalanılan bu aylara ait tutarlar işverenlerden tahsil edilmektedir.

Sigortalıların çalışmaya başladığı tarihten önceki altı aylık dönemde 4 (b) kapsamında sigortalı gösterilmesi, aday çırak, çırak veya işletmelerde meslekî eğitim görmesi, meslek liselerinde okumakta iken veya yüksek öğrenimleri sırasında staja tabi tutulması nedeniyle ya da asgari ücret üzerinden 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun⁶ 46 ncı maddesine tabi olarak kısmi zamanlı çalıştırılması ve Türkiye İş Kurumu'nca düzenlenen kurslara katılmış olması nedeniyle bildirilen sigortalılıkları çalışılmış gibi dikkate alınmamaktadır.

DİPNOTLAR

- 1 25/2/2011 tarih ve 27857 Mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- 2 28/09/2008 tarih ve 27011 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.
- 3 6111 sayılı Kanunla yapılan sigorta primi desteği düzenlemeleri konulu 2011/45 nolu SGK Genelgesi.
- 4 4447 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde öngörülen teşvik konulu 26.12.2011 tarihli yazı.
- 5 Bknz. dipnot 3.
- 6 06/11/1981 tarih ve 17506 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.